

Πού είναι ο Άουγκουστ;

1

Ορέστης Διδυμιώτης

Συνοπτική περιγραφή

Δραστηριότητα για τον ναζιστικό χαιρετισμό και την πολιτική ανυπακοή με βάση την ιστορική φωτογραφία από τα ναυπηγεία του Αμβούργου το 1936 στην οποία απεικονίζεται ο Άουγκουστ Λαντμέσερ, ένας λιμενεργάτης που αρνήθηκε να χαιρετήσει ναζιστικά κατά τη διάρκεια της τελετής καθέλκυσης του πλοίου «Horst Wessel».

Στόχοι

Για τους μαθητές και τις μαθήτριες:

- * Να εμβαθύνουν στη ναζιστική Γερμανία και τον τρόπο ζωής που επέβαλλε, καθώς και στον ναζιστικό χαιρετισμό.
- * Να προβληματιστούν για την κοινωνική συμμόρφωση και τη δύναμη της μάζας πάνω στο άτομο.
- * Να αναρωτηθούν για την έννοια της ατομικής ευθύνης.
- * Να κατανοήσουν τη σημασία της πολιτικής ανυπακοής, της δυνατότητας για «μη συμπόρευση».

Υλικά

- * Η/Υ
- * προτζέκτορας
- * φωτοτυπίες του φύλλου μαθητή/τριας

Ηλικιακή ομάδα

Γ' Γυμνασίου – Γ' Λυκείου

Χώρος

Σχολική αίθουσα με δυνατότητα προβολής

Διάρκεια

Μία διδακτική ώρα

Εφαρμογή

- Προβάλετε τη φωτογραφία 1 με προτζέκτορα δίχως να δώσετε καμία σχετική πληροφορία.
- Ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να παρατηρήσουν τη φωτογραφία με προσοχή και ρωτήστε τους/τες τι πληροφορίες μάς δίνει σχετικά με το μέρος και την εποχή που τραβήχτηκε. Τι ενδείξεις έχουμε;
- Στη συνέχεια μοιράστε το φύλλο μαθητή και διαβάστε το πρώτο κείμενο, σχετικά με την προέλευση της φωτογραφίας και την ιστορία του Άουγκουστ Λαντμέσερ.
- Αφού ολοκληρωθεί η ανάγνωση του κειμένου, ζητήστε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να εντοπίσουν τον Άουγκουστ Λαντμέσερ στη φωτογραφία. Ρωτήστε τους γιατί πιστεύουν ότι έχει τα χέρια του σταυρωμένα και δεν χαιρετάει όπως οι υπόλοιποι. Τι μπορεί να σκεφτόταν;
- Μια παραλλαγή για μικρότερες ηλικίες είναι να ζητήσετε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να γράψουν τις απαντήσεις τους σε μια κόλλα χαρτί με τη μορφή ημερολογίου, όπου θα κληθούν να υιοθετήσουν την οπτική του Λαντμέσερ.

Ο εντοπισμός της μοναχικής φιγούρας του Άουγκουστ Λαντμέσερ μέσα στο συναθροισμένο πλήθος –διαδικασία που θυμίζει το γνωστό παιδικό βιβλίο *Πού είναι ο Γουόλλυ*;– μετατοπίζει την προσοχή μας προς ένα ασυνήθιστο θέαμα, το οποίο διαψεύδει τη βεβαιότητα του αναμενόμενου, προκαλώντας την περιέργεια των μαθητών και των μαθητριών και την επιθυμία τους να μάθουν περισσότερα.

Πάμε ένα βήμα παρακάτω

- Προβάλετε ένα από τα παρακάτω βίντεο-ντοκουμέντα για τον ναζιστικό χαιρετισμό (ή και τα δύο, ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο σας):
 - * 5th German Reich - Military Parade Day And Night, Hitler Taking Salute (1934), εδώ: https://www.youtube.com/watch?v=bJjJ_ezqYLY
 - * Hitler In Vienna (1938), εδώ: <https://www.youtube.com/watch?v=hRSwWuVtHF4>
- Διαβάστε στους μαθητές και τις μαθήτριες το κείμενο Β για τον ναζιστικό χαιρετισμό.
- Συζητήστε με την τάξη:
 - * Μπορεί ο ναζιστικός χαιρετισμός να γίνει ανεκτός σήμερα;
 - * Δικαιολογείται να κάνουμε πλάκα με τον συγκεκριμένο χαιρετισμό;
 - * Είναι λύση να απαγορεύεται από τον νόμο;

Πού είναι

ο Άουγκουστ;

Κείμενο Α

Ο Άουγκουστ Λαντμέσερ προσχώρησε στο Ναζιστικό Κόμμα (NSDAP) το 1931 προκειμένου να βρει δουλειά και αποχώρησε τέσσερα χρόνια αργότερα, όταν έγινε γνωστό ότι διατηρούσε ερωτικό δεσμό με την Ίρμα Έκλερ, μια γυναίκα εβραϊκής καταγωγής, με την οποία απέκτησαν δύο κόρες. Ο Άουγκουστ και η Ίρμα θέλησαν να παντρευτούν το 1935, ωστόσο δεν κατάφεραν να εξασφαλίσουν το απαραίτητο «πιστοποιητικό καταλληλότητας» για μελλονύμφους εξαιτίας των «νόμων της Νυρεμβέργης» (βλ. σχετικά «United States Holocaust Memorial Museum»: <http://goo.gl/24rgvK>), που απαγόρευαν τις ερωτικές σχέσεις μεταξύ Γερμανών και Εβραίων. Ο Άουγκουστ κατηγορήθηκε για «φυλετική προσβολή» και φυλακίστηκε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης. Κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου επιστρατεύτηκε στη μονάδα κρατουμένων «Strafdivision 999» και σκοτώθηκε στο πεδίο μάχης στην Κροατία το 1944. Η Ίρμα Έκλερ συνελήφθη από την Γκεστάπο το 1938 και φυλακίστηκε σε στρατόπεδα συγκέντρωσης για τέσσερα χρόνια. Από τότε τα ίχνη της χάθηκαν. Πιθανολογείται ότι το 1942 μεταφέρθηκε στο Κέντρο Ευθανασίας του Μπέρνμπουργκ, όπου βρήκε τραγικό θάνατο.

Το 1991, η Ιρένε Έκλερ είδε στην εφημερίδα *Die Zeit* μία φωτογραφία από την τελετή καθέλκυσης του πλοίου «Horst Wessel» στα ναυπηγεία του Αμβούργου «Blohm & Voss» τον Ιούνιο του 1936. Σχεδόν όλοι οι παρευρισκόμενοι πραγματοποιούσαν τον ναζιστικό χαιρετισμό. Εμφανής εξαίρεση, ένας άνδρας που στεκόταν με σταυρωμένα τα χέρια: σύμφωνα με την Ιρένε Έκλερ, ο άνδρας αυτός ήταν ο πατέρας της, ο Άουγκουστ Λαντμέσερ, ο οποίος την εποχή εκείνη εργαζόταν ως λιμενεργάτης στα ναυπηγεία (βλ. *Projektideen für die Erziehung nach und über Auschwitz*, εδώ: <http://goo.gl/Jv1IEZ>).

Κείμενο Β

Ο ναζιστικός χαιρετισμός καθιερώθηκε ως δημόσια φιλοφρόνηση για όλες τις περιπτώσεις καλωσορίσματος και αποχαιρετισμού των Γερμανών, δηλώνοντας την υποταγή στον «Αρχηγό» του κόμματος. Ο χαιρετισμός ήταν υποχρεωτικός για όλους τους πολίτες και συνοδευόταν από τις φράσεις Χάιλ Χίτλερ (Ζήτω ο Χίτλερ) ή Ζιγκ Χάιλ (Ζήτω η νίκη). Μάλιστα, το 1934 εγκαθιδρύθηκαν ειδικά δικαστήρια που προέβλεπαν ποινές φυλάκισης για όσους αρνούσαν να χαιρετήσουν με τον ενδεδειγμένο τρόπο. Σήμερα, σε αρκετές χώρες (π.χ. Γερμανία, Ολλανδία, Τσεχία), ο ναζιστικός χαιρετισμός θεωρείται ποινικό αδίκημα και τιμωρείται με φυλάκιση.

Πού είναι

ο Άουγκουστ;

Φωτογραφία 1

Φωτογραφία 2

Παράρτημα

Πού είναι
ο Άουγκουστ;